TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE,

DE

SCARLATINA ANGINOSA.

TENTAMEN MEDICUM
INAUGURALE,
DE
SCARLATINA ANGINOSA;
QUOD,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

JACOB WILLIMAN,

CAROLINENSIS MERIDIONALIS,

Soc. Societat. Physic. American.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,XCV.

JACOB WILLIMAN,

PATRI SUO INDULGENTISSIMO,

CHRISTOPHERO WILLIMAN,

S. P. D.

Cum mecum, in paucula momenta, reputaveram, quanta humanitate quamque vere paterna cura omnibus meis commodis consulueris; quantam iudulgentiam adversus me, omni tempore, adhibueris, quantoque affectu, a natalibus usque, me constanter fueris prosecutus, non diu potui deliberare, cuinam hoc opusculum inaugurale dicare deberem. Tibi igitur consecratur, ut exiguum animi beneficiorum, quae acceperim, nunquam immemoris futuri monumentum. Diu vivas et valeas, ab omni parte beatus.

Edinburgi, dabam nonis Septembris, anno salutis humanae, 1795.

TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE,

DE

SCARLATINA ANGINOSA.

QUÆ definitio hujuſce morbi a Culleno celeberrimo, noſologorum, quos noſtrum ſeculum viderit, longe accuratiſſimo, traditur, ea ſubſequitur. " Cynanche (maligna) tonſil-" las et membranam faucium mucoſam affi-" ciens tumore, rubore, et cruſtis mucoſis co-" loris albeſcentis vel cineritii, ſerpentibus, et

" ulcera tegentibus; cum febre typhode et ex-
" anthematis."

HISTORIA MORBI.

Hic morbus, uti experientia clare teſtatur, qualibet anni tempeſtate, et quoque per quaſlibet caeli, ſive hoc ſit calidum, ſive frigidum, ſive humidum, viciſſitudines, ſemet oſtendit. Potiſſimum vero, ab initio menſis Septembris, ad Decembrem extremum uſque, praeſertim ſi aeſtas ſiccior et calidior praeceſſerit, epidemice graſſatur. Nonnunquam formam tam mitem ſibi aſſumit, in hominibus ſingularibus, ut vix nomen morbi mereatur. Nemo ambigere poteſt, quin hic morbus, et ille a Sydenhamio immortali depictus, plus, quam mera varietate, inter ſeſe differant; vir enim illuſtris eum nihil periculi omnino habere exiſtimat. Quodlibet temperamentum, et mortales omnis aetatis invadere

dere poteſt. Notatum fuit, pueros, quam adultos, ſexum foemineum, quam maſculinum, ad hunc morbum eſſe procliviores.

Qui conſtitutionem corporis delicatiorem, laxam et irritabilem, habent; qui e morbis praecedentibus, ut variola, rubeola, &c. tantum convaleſcunt, ii huic morbo opportuniores ſunt, quam valentiores ſanguineoque temperamento praediti, qui vel in mitem ejus ſpeciem incidunt, vel ab eo, ex toto, immunes manent.

Aliquando prima hujuſce morbi acceſſio vix percipi poteſt, et aegrotanti tarde obrepit, qui foras, in biduum triduumve, pro more ſolito, prodit, langueſcens leviterque oppreſſus. Aliis temporibus rurſus, magis ſubito invadit, et, ſub ipſa initia, omnes notas febriles in conſpectum dat, quales ſunt anxietas, animus demiſſus, rigores et horrores, capitis dorſique dolores, magnus oppreſſionis circa praecordia ſenſus, nauſea,

vomitio

vomitio gravis, magna vertigo, et ad ſyncopen proclivitas. Veſpere appetente, ſenſus rigiditatis et doloris levioris, circa cervicem fauceſque, oritur. Hae, cum palato, colorem perquam floridum habere reperiuntur, dum uvula fuſco-purpureo inſignitur. Lingua cruſta, craſſa, albida, mucoſa, cooperitur; dum margines ejus modice puri humidique manent. Prout morbus progreditur, fauces magis magiſque afficiuntur, et maculae albidae in iis ſeſe oſtendunt, quae magnitudine et craſſitie gradatim increſcunt. Tumores colli quoque evidentiores evadunt. Per hoc ſtadium pulſus arteriarum plerumque celeres debileſque ſunt; quamvis interdum duri plenique eſſe reperiuntur. Sub hoc tempus quoque, accedit ſpirandi difficultas, cui adjungitur averſatio potius, aliquid devorandi, quam impotentia. Spiritus difficilis eo uſque aliquando increſcit, ut ſuffocationem aegroto miſerando ſubitaneam minitetur. Periculum autem hujus a preſſura, traheae glottidique per tu-

morem

morem colli illata, proficifcitur. Infuper fluxu fanguinis retardato, qui, hanc ob caufam, circa caput, ftagnat, adaugetur. Circa hoc tempus, oculi quoque fpeciem infignem, modo igneam et turgidam, modo hebetem, vitream et aquofam, prae fefe ferunt.

Nunc plerumque eruptio rubicunda in confpectum venit. Saepe tamen multo ferius apparet, quoniam mutatio a regimine calido ad frigidum leviffima eam aut accelerare, aut retardare valet. Eruptio nonnunquam quidem, fine affectu gutturis, fefe in confpectum dat; et, alias, hic, fine illa, decurfum abfolvere folet. "But many times the cuticular eruption appeared before the fore throat, and was fometimes very confiderable, though there was little or no pain of the fauces; and, on the contrary, a very fevere angina feized fome patients, who had no manner of eruption *."

Haec

* Huxham on the Ulcerous Sore Throat, p. 231.

Haec eruptio interdum ſpeciem admodum igneam ſibi induit, et ubique, in corpore univerſo, apparet. Nonnunquam in partibus ſingularibus tantum, ut in pectore et facie, in cruribus et brachiis, ſe oſtendit. Quaedam papulae magis, quam reliquae prominent, puſtulas varioloſas referentes.

Quanquam haec eruptio, ubique corporis, et modo fauſtiſſimo, exoritur; morbus nihilominus tamen non multum levatur. Aliquando quidem magnam oppreſſionem et anxietatem, et ſigna quoque febrilia, nonnihil diminuit. Frequenter tamen, veſperam verſus, omnia ſigna evidenter ingraveſcunt; et delirium mite invadit, quod tamen morbo minime proprium eſt.

Dum morbus hoc modo pergit, materia corrodens et ichoroſa, (ſi ita loqui liceat), e naribus et ore profluit, quae moleſtiam aegroto conſtanter faceſſit, et labia, genas collumque, cuti-

cula

cula privat. Devorata, ut in pueris incidere consuevit, diarrhoeam graviorem, torminibus et tenesmo stipatam; et aliquando etiam superficiei totius decursus canalis alimentarii exulcerationes facit. Quinetiam ab absorptione ejus proficiscuntur parotidum axillariumque glandularum tumores, qui, hoc morbi tempore, saepius accedunt. Hi rarius vero ad suppurationem usque progrediuntur, et, si hoc incidit, facile sanantur, quoniam plerumque pus admodum laudabile profundunt. Interdum quidem diu, postquam morbus decessit, duri tumefactique manent.

Sanguis nonnunquam e naribus et faucibus, et, quibusdam in casibus, copiosissime, sponte profunditur; et etiam aegrotum subito rapuit, Hoc a ramis quorundam vasorum sanguiferorum, quae in hisce partibus sita sunt, per ulcera erosis oritur.

Menstrua

Menſtrua interdum, hoc in morbo, quanquam tempus conſuetum longe aberat, fuerunt profuſa, etiamque in iis, quibus nunquam antea provenerunt.

Per hoc temporis ſpatium, ictus arteriarum admodum debiles languidique ſunt. Oculi hebetantur, graveſcunt, et ſenſilitate privari videntur. Extrema corporis frigeſcunt, et nonnunquam delirium leve, muſſitante aegroto, accedit. Praeterea urina et faeces, ſine voluntate excernuntur. Haec ſigna autem aegrotum ſummo in periculo verſari teſtantur, et ad ultima fere jam perventum eſſe ſignificant.

Quamvis morbus typum, ſupra deſcriptum, ſibi frequenter aſſumit, et complures gravitatem, modo delineatam, experiuntur; ſaepius vero, ſub forma multo mitiore, apparet, aegrotum lecto raro etiam continens, vel ullam aliam moleſtiam, ſi eam, quae ab eruptione oritur excipias,

ei

ei faceſſens. Hanc ſpeciem ſubeſſe novimus, ſi notae ſubſequentes oriuntur. Si eruptio nempe, ſub ipſum initium, perquam florida et univerſa incidit, et ſenſu leviter pungente ſtipatur, ſi oculi quoque ruboris ſuperficiei participes eſſe videntur, magnopere ſuffunduntur, et ſpeciem igneam habent; ſi guttur leviter afficiatur et vitium ejus, ad formam exquiſitam ſupra poſitam, non progrediatur; ſi ulcera ad gangraenam non tam proclivia eſſe videantur. Rebus ita ſe habentibus, arteriae plene valideque micant; et tumor faucium, morbo incipiente, vix percipi poſſe videtur. Si haec eruptio recedit, aegrotus, ut in omnibus aliis ejuſdem naturae exemplis, ſummo periculo objicitur; namque effectus quam maxime lethales eam repulſam excipere conſueverunt. Eruptio plerumque in ſquamulas furfuraceas, deciduas, abit, quae oedema univerſum, ſibi ſuperſtes, relinquere ſolent.

Hic morbus quoque, ſub aliis formis, exitio fuit. Namque, ut in aliis morbis incidere conſuevit, per metaſtaſin, ad cerebrum, phrenitidem; vel ad pulmones, pneumoniam excitans, transferri poteſt.

SEMINIA.

Quantopere hic morbus a ſtatu aëris ſingulari, quantopere a conditione corporum noſtrorum, prout a tempeſtate labente afficiuntur, pendeat; et denique quantum nexum cum aliis morbis, qui epidemice graſſantur, habeat, ſunt res explicatu in primis difficiles. Hoc vero compertum habemus, regionem, anni tempeſtatem, et victus rationem, epidemico invaleſcenti adjunctas, plurimum poſſe, et corpora mortalium ad morbos procliviora efficere, et vim contagionis intendere.

Pueri

Pueri et mulierculae, ut supra notavimus, forsitan quod magis domi continentur, et plus commercii cum infectis habent; et constitutione corporea delicatiore et infirmiore praediti, ad hunc morbum proniores, et plus detrimenti inde capiunt; quam valentiores, dio multum objecti, et ab infectis disjuncti et separati. Namque hi in morbum multo rarius illabuntur. Non hinc cogere debemus, eos adversus hunc morbum ex toto tutos esse. Etenim, si, contra, infectis multum intersint, vel corpora iis, per quodlibet, quod vires iis convellere potest, debilitentur, aeque ac priores, contagio affici periclitantur. Hoc sequentia, quae attentionem nullius fugere possunt, explicabit; quod pueri tempore, quo dentes illis oriuntur, frequentius corripiuntur; quod mulieres, dum menstrua provenire incipiunt, vel dum profundi pergunt, morbo potissimum tentantur; et denique, quod morbus hujuscemodi affectos gravissime exercere consuevit.

NOXÆ,

NOXÆ, VEL CAUSÆ EXCITANTES.

Caufam autem praecipuam excitantem contagium fpecificum vel fingulare effe, nobis perfuafum habemus. Quonam vero modo certo progeneretur, a quali origine proficifcatur, qua ratione quoque in corpus humanum agat, vel quantum ejus ad morbum movendum fufficiat, ex toto ignoramus. Et fi haec omnia quidem rite perfpecta haberemus, non multum auxilii forsitan, quantum ad curationem morbi attinet, inde deduceremus.

Hoc igitur, materiam contagiofam hunc morbum femper comitari, eundemque conftanter movere clare evidenterque probat. Morbus autem, vel infectorum contactu vulgatur, vel ab aëre vitiato proficifcitur. Denique uti omnia, caufas fpectantia, quafi uno verbo, comprehendamus, feminium cynanches malignae eft debi-

litas

litas irritabilitasque conjunctae, causa excitans, vel noxa, contagio specifica vel singularis, et causa proxima, si ad conjecturam meram decurrere liceat, proclivitas omnium humorum ad putredinem summa.

DIAGNOSIS.

Cum hic morbus, sub initium, pro aliis, qui naturam omnino contrariam habeant, et longe diverse tendant, haberi possit; igitur hos et morbum, quem exequimur, a se invicem secernere summi momenti est, non tantum, ut usus medici practicus rite regatur, et limitibus idoneis circumscribatur; sed etiam ut saluti curae suae concreditorum quam maxime consulatur, quod a discrimine idoneo justoque instituto magnopere pendet.

Hanc ob causam, morbos, qui summam cum eo similitudinem habent, quam clarissime designare

nare conabimur. Cum igitur morbus, de quo agitur, ab eo, a Sydenhamio, ſub nomine febris ſcarlatinae, deſcripto, et a cynanche maligna Fothergillii, nihil omnino, praeterquam mera varietate, differat, utrumque morbum ab iiſdem cauſis, et ab eadem contagione pendere concludamus neceſſe eſt. Quanquam vero hi duo morbi, ab iiſdem cauſis, omnino pendent; magna tamen varietas in illis, qui in eos incidunt, ſemet oſtendit. Qui ad eandem familiam pertinent, qui eodem victu utuntur, qui in eodem lecto, vel cubili decumbunt, ii eadem ſigna in conſpectum dare minime conſueverunt. Namque morbus in aliis gravior, in aliis lenior eſt. Alii eruptionem levem tantum, alii guttur leviter dolens, alii rigidum queruntur. Alii ejus formam exquiſitiſſimam experiuntur; omnes tamen morbi ſpecies ab eadem cauſa ſimplice, nempe fonte materiae contagioſae ſolo, profluunt. Igitur fere ſupervacaneum foret, de hac re ulterius differere. Exempla ejuſdem generis, ut omnia verbis pau-

ciſſimis

cissimis absolvamus, suppeditant variola et rubeola. Namque nullam rationem reddere possumus, cur illa, licet ab eadem contagione proficiscatur, in uno aegroto, semet, sub forma discretae, et, in alio, sub forma confluentis ostendat. Nec rite potest explicari, cur haec modo mitis, modo maligna sit, in hominibus, qui constitutionem omnino eandem, vel saltem consimilem, habere videntur.

Alius morbus, qui scarlatinam malignam plurimum refert, est cynanche tonsillaris. Uterque morbus ab affectu faucium, nempe dolore et rigiditate, incipit. In posteriore, difficultas, potiusve dolor, devorandi magis insignis est. Insuper notari potest, cynanchen malignam, a materia contagiosa, sub aliqua forma, corpori admota, pendere, et juniores debilesque invadere; dum robustiores vel ab ea ex toto vacui manent, vel ea tantum leviter laborant. Quantum vero cynanchen tonsillarem spectat, ea a

nulla

nulla contagione profluit; sed plerumque a frigore, sub aliqua forma, corpori admoto oritur. Frigus autem morbum, ob duas rationes, movere potest; vel quod intensius est, et ei, longum in spatium, applicatur; vel quod corpus, per aliquam causam, ut calorem antecedentem, actioni ejus opportunius efficitur. Insuper valentes plenosque invadere consuevit; et dolor colli fauciumque constanter violentior est, omnes partes, aures potissimum versus, semet diffundens, sensumque tinnitus in his faciens. Quin etiam rarissime, ne tumores faucium gangraena finiantur, timendum est. Per pressuram quidem, traheae glottidique magnitudine illatam, suffocationem aegroto, quae rarissime incidit, aliquando minitantur. Ad suppurationem plerumque perveniunt, quantitatem materiae purulentae magnam nonnunquam profundentes, nisi eventui hujuscemodi, per remedia, mature fuerit occursum. Hoc quoque in cynanche tonsillari notabile est, quod ii, qui semel ea fuerunt correpti,

correpti, in eandem rurſus illabi periclitantur; vel morbus conſuetudine acquiritur. Namque corpus cauſae excitanti, etiam quam leviſſime, objicere ad morbum renovandum ſufficit.

Praeterea, in cynanche maligna, aegrotantes dolorem faucium et difficultatem devorandi, unde omnia alia ſigna manare videntur, quaeque in tonſillari tam inſignia ſunt, raro queruntur. Corpus univerſum vero languore et debilitate magnis afficitur, et cruſtae mucoſae, a faucibus disjunctae, ulcera, ſubter ſeſe, oſtendunt, quae ſpeciem fuſco-lividam prae ſe ferunt, et ad gangraenam magnopere vergunt.

Aliud ſummi quidem momenti ſilentio praeteriri non debet, complures nempe auctores, qui ſummam famam et exiſtimationem ſibi in medicina acquiſiverunt, in quibus celeberrimus Cullenus eſt, exiſtimaſſe, maximam diſcriminis, ſcarlatinam inter et cynanchen malignam, notam

in hoc confiftere; quod illa homines, utcunque frequenter contagioni poftea objiciantur, per totum vitae decurfum, femel tantum invadit; et haec eofdem faepius afficere poteft. Huic rei vero pleniffimum lumen, in praelectionibus fuis, dum de cynanche maligna cum fcarlatina agebat, offudit illuftriffimus Gregorius. Namque hiftorias cafufque complurium, qui bis fcarlatina laborarunt, diferte enarrat; adeo ut morbo femel laboraviffe parvum, adverfus morbum, praefidium, in futurum, fuppeditet.

Quinetiam, inter cadavera hoc morbo extinctorum incidenda, fuit notatum, membranam, praeter naturam traheam fuccingentem, ut in cynanche traheali incidere confuevit, fuiffe repertam. Haec tamen pro fymptomatica habenda eft, et forfitan ab inflammatione, a faucibus ad traheam diffufa, vel ab aliquanto materiae acris in traheam delabente, ibique inflammationem movente, proficifcitur.

PROG-

PROGNOSIS.

Res, quantum ad famam et celebritatem medici attinet, summi quidem momenti est, eventum morbi, vel faustum vel infaustum, accurate praesagire. Hoc vero, modo in primis difficile est. Namque nonnulli morbi, sub initia, signa levissima et auspicatissima ostendunt; deinde, sine ulla causa evidente, quae percipi potest, naturam suam, ex toto, mutant, notasque minacissimas edunt. In nullo autem morbo, quam in hoc, quem exequimur, cautius prudentiusque agere debet medicus; etenim varietates ejus numerosae sunt, exitusque saepe subitaneus et insperatus. Morbus interdum tam mitem formam sibi assumit, ut de eventu ejus bono nequeat dubitari. Quo vero magis ab hac deflectit, eo magis incertus et dubitabilis finis ejus esse periclitatur. Diligentissime ad aetatem et constitutionem aegrotantis

tantis corpoream attendatur, et ad ſitum, in quo, quantum aëra ſpectat, eſt. Si aegroti ſint pueri, quibus non multum aetatis acceſſerit; ſi delicatiores et infirmiores ſint; ſi etiam aetate provectiores ſint, ſed corpore debiles, morbiſque praecedentibus exhauſti, eventus minime fauſtus eſt expectandus. Si vero, contra, viribus non parvis et temperamento ſanguineo praediti ſint, finis, pro ratione rata, felicior ſperandus.

Morborum, qui, eodem tempore, epidemice graſſantur, eorumque, quae modo comprehenderimus, notitiam pleniorem conſtanter habere debemus. Et ita parati in errorem, ſuper prognoſi, raro illabemur. Ad ſequentia quoque conſideranda animum curioſe adjungamus.

Exitus morbi proſper et ſecundus plerumque evadet, ſi eruptio mature ſemet oſtendit; ſi ſpatium corporis univerſum, vel non modicum, occupat; ſi colorem ſplendidiorem habet; ſi ſpiritus

ritus liber et facilis manet; si partes, circa collum, non magnopere tumescunt, vel, post tempus brevius, tumores earum decrescunt; si crustae mucosae a partibus sibi subjacentibus facile separantur, hasque colore nitentes relinquunt; si totum systema non affici videtur.

Sin, contra, vero eruptio, postquam superficiem, in diem spatiumve paulo longius, tenuit, subito recedat; si crustae mucosae, inaequaliter modoque fimbriarum, faucibus adhaereant, et, subter sese, maculas, specie purpureas lividasve, hic illic, ostendant; si tumores colli increscant, et corporis extrema speciem caeruleam lividamve prae sese ferant; si his denique respiratio difficilis, cum ictibus arteriarum celeribus, exilibus et abnormibus, superveniat; in periculo summo versatur aegrotus. Si, morbo nondum longe provecto, delirium, coma dolorque capitis accedant, cerebrum ejusve meninges affectas esse testantia; vel si sanguis ex ore, vel naribus, effundatur,

fundatur, materiaque ichorosa e faucibus copiose effluat, mortem non longe abesse, pro certo fere praedici potest. "Some grow easier "from the first day of the attack; but, in general, the symptoms of recovery appear on "the third, fourth, or fifth day, and proceed in "the following manner. First the redness of "the skin disappears, the heat grows less, the "pulse, which had hitherto been very quick, "becoming slower, the external swellings of "the neck subsiding, the sloughs in the fauces "casting off, the ulcerations filling up; the patient sleeping without confusion, composed "when awake, and his appetite beginning to "return *."

Hic morbus denique nullam crisin habet. Alii aegrotantium, intra triginta vel sexaginta horas, convalescere incipiunt. Alii contra, in dies duodecim

* Fothergill on the Ulcerous Sore Throat, p. 372.

duodecim vel quatuordecim, vel ſpatium longius, morbo confliĉtantur, ut Gregorius illuſtriſſimus, in praeleĉtionibus ſuis, notavit.

RATIO MEDENDI.

In ſpecie ſcarlatinae ſimplice, parum artis medicae, ſaltem plerumque, requiritur. Nihil quidem amplius, quam ut aeger aëri frigido libere objiciatur, et ea, quae ad proclivitatem, putredinem verſus, creandam conferunt, caute vitet, neceſſarium eſſe videtur. Sydenhamius immortalis, de hoc morbo agens, ſequentia memoriae poſterorum tradit. "Quod ſi plus negotii ae-
"gris faceſſamus, vel leĉtulis continenter in-
"carcerando, vel cardiacis aliiſque remediis
"ſupervacaneis, nimis doĉte, et (ut vulgo vide-
"tur) ſecundum artem, ſupra modum ingeſtis,
"morbus ſtatim intenditur, et aeger non raro,
"nulla

" nulla alia de causa, quam nimia medici dili-
" gentia, ad plures migrat *."

Cum vero altera hujusce morbi forma opem medicinae frequentius poscat, de hac nihil amplius dicemus; sed ea, quae curationi speciei, ad putredinem vergentis, accommodari videntur, considerabimus. Si, ullis in exemplis speciei simplicis, medicamenta necessaria evadent, ea, quae naturae ejus conveniunt, facile possunt reperiri.

Quod in curatione hujusce morbi primum necessarium esse videtur, id est, regimen antiphlogisticum stricte adhibere, aëra frigidum ad aegrotum liberaliter adspirare permittere, omnemque immunditiam ab eo quam longissime arcere. Si aegrotus temperamenti robusti sanguineive sit, si mature respiratione difficili

* Sydenham, oper. sect. vi. cap. ii.

difficili afficiatur, ſi pulſus arteriarum plenos durofve habeat; praeſertim ſi ulla ſanguinis congeſtio in capite, rubore faciei deſignata, formari videatur, ad miſſionem ſanguinis largam et liberam protinus confugi debet.

Cum, ſub initium hujus morbi, vertigo, nauſea et vomitio nonnunquam accedant; miſſo ſanguine, ſi hoc neceſſarium eſſe fuerit judicatum, ad emeticum decurratur, propterea quod materia alimentaria in ventriculo ſtagnare, ſordeſque oeſophago faucibuſve adhaerere poſſunt. Vim detergentem habere poteſt. Quod medicamentum huic conſilio optime accommodatur, id eſt pulvis ipecacuanhae; quod et pueris, quibus eum ſumere perſuaderi poteſt, tuto praecipi valet; quodque, qualibet doſi datus, non tantas evacuationes, quantas medicamenta antimonialia, facere periclitatur. Doſis ejus, pro aetate, ſexu et conſtitutione aegrotantis corporea, magnopere variari poteſt. Quolibet morbi tempore,

ad diem quintum uſque, tuto dari conſuevit. Purgatio alvi, utpote quae ad regimen antiphlogiſticum pertineat, primo intuitu, idonea eſſe videretur; experientia autem, quae praxin medicorum conſtanter regere debet, ut parce adhibeatur, plane evidenterque ſuadere videtur. Quinetiam, cum affectus catharticorum non ſemper pro certo ſtatui poſſint, caute, ſaltem, adhiberi debent, et, in locum eorum, enemata emollientia, frequenter adhibenda, tutius ſubſtituentur.

Medicamenta autem, quae curationi hujuſce morbi, cum longius progreſſus eſt, optime conveniunt, ſunt tonica et ſtimulantia, quibus adjungi poſſunt antiſeptica, qualia ſunt acida fructuum nativa, et mineralia.

E tonicis praecipuum eſt cortex Peruvianus, qui forma pulveris potius, quam qualibet alia, et doſibus tam largis et frequentibus, quam ventriculus vireſque aegroti tolerare poſſunt, dari debet. Cum vero, ob aetatem tenellam corti-

cifve

cifve averfationem, aegrotanti, ut hoc medicamentum, fubftantia, fumat, perfuaderi nequit, ad enemata larga ac frequentia, e decocto ejus valentiore compofita, decurratur. Si haec non rite retineantur, guttas laudani pauculas illis adjicere conveniet.

Vinum una cum cortice quoque liberaliter dari debet, ubi delirium non fubeft. Cum hoc refpuitur, quodlibet aroma gratum ei addi poteft.

Acida fructuum, praefertim maturiorum et amarorum, fi talia funt parabilia, copiofe danda. Si haec, copia fatis magna. comparari nequeunt, ad acida mineralia, qualia funt vitriolicum, decurratur. Dofibus exiguis frequenter dentur.

Epifpaftica.—Cum tumores colli, morbo provectiore, infigniter ampli evadant, gravem dyfpnoeam faciant, et interdum eo magnitudinis progrediantur,

grediantur, ut aegroto miſerando ſuffocationem intentent, ad epiſpaſtica fuit decurſum. Quoniam vero irritatio, ab his oriunda, conſtanter magna eſt, partes quoque ad gangraenam vergunt, et remedium, in ſumma, perquam anceps eſt, adhiberi non debent, niſi gravitas caſus ea plane evidenterque deſiderare videatur.

Gargariſmata.—Haec, per ſtadia morbi poſteriora, ſummi momenti ſunt, quod humorem acrem, ex ore et faucibus conſtanter effluentem, diluunt, et, ne partes gangraena corripiantur, cavent, quod, remediis potentiſſimis frequenter incaſſum tentatis, nimis ſaepe incidere conſuevit. Decoctum corticis Peruviani, hoc conſilio, fuit adhibitum, et etiam acidum vitriolicum dilutum. Quod etiamnum praeſtantius magiſque ſimplex eſſe videtur, id eſt aliquantum vini Luſitani et aquae commiſtum, quod frequenter adhiberi poteſt. Quinetiam ulcera faucium minus, quam ſupra poſita, irritabit, et ex aequo efficax eſſe

reperietur,

reperietur. Mel, ex aceto bene dilutum, in ufum quoque fuit revocatum.

Quidam auctores, ut ulcera faucium fcarificarentur, et mel Egyptiacum illis, auxilio inftrumenti idonei, applicaretur, fuaferunt. Quae vero epifpafticis fuerunt objecta, eadem viae hujufcemodi medendi plane adverfantur. Infuper quaelibet injuria, faucibus illata, haemorrhagiam facere poffet, quam fiftere difficillimum foret.

In pueris potiffimum, diarrhoea violenta accedit, ob acrem materiam, in faucibus collectam, conftanter devoratam. Aliquos naturaliter invadit, virefque iis magnopere convellit. Igitur ei quam maturrime occurratur oportet. Hoc plerumque efficaciter praeftabunt adftringentia leniora, vel opiata. Quinetiam acrimonia profluvii, partes canalis alimentarii inferiores verfus, ubi tormina, et tenefmos progignere con-

fuevit,

ſuevit, per liquores emollientes, ſub forma enematum, frequenter immiſſos, magnopere obtundi poteſt.

FINIS.